

RAAHEN KAUPUNGIN SJOITUSPERIAATTEET

1. Johdanto

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kaupungin sijoitustoiminnan perusteista. Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan *toimialaan liittyvää sijoittamista ja kassavarojen sijoittamista*. Lisäksi kunnalla voi olla toimeksiantona sijoitettavia lahjoitusvaroja.

Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kunnan tehtäviin kuuluvia päämääriä, kuten palvelutuotannon järjestämistä, elinkeinorakenteen muutosta tai työllisyyden turvaamista kunnan alueella. Toimialasijoitukset kohdistuvat ensisijaisesti investointien rahoittamiseen, ja ne ovat pääsääntöisesti antolainoja sekä osake- ja osuuspääomasijoituksia.

Kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja ja kassaylijäämää. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat ja käteisvarat. Kassaylijäämää ovat rahoitusarvopaperit ja pankkisaamiset, jotka eivät määrittelyhetkellä ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon. Lahjoitusvarat voivat olla rahoitusarvopapereita, rahaa tai pankkisaamisia.

Nämä periaatteet koskevat kassaylijäämien sijoittamista. Toimialasijoittamisesta päättää kaupunginvaltuusto talousarviossa tai erikseen tekemällään sijoituspäätöksellä. Näitä periaatteita voidaan soveltuvin osin noudattaa lahjoitusvarojen sijoittamisessa, rahastojen sääntöjen puitteissa.

Kassaylijäämien sijoittamisessa on kyse ensisijaisesti rahoitusarvopapereihin sijoittamisesta suunnitelmallisesti, turvaavasti ja tuottavasti. Turvaavuudella tarkoitetaan luotto- ja hinta riskin rajaamista siten, ettei vaaraa pääoman menettämisestä ole tai se on vähäinen. Sijoitustoimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niiltä pyritään suojautumaan ennakolta. Pörssiosakkeissa ja osakerahasto-osuuksissa hintariski voi olla merkittävä. Luottoriskiä on muun muassa erilaisissa yrityslainoissa. Korkoriski sisältyy kaikkiin sijoitus- ja lainapäätöksiin, joissa on korkotekijä.

Sijoitusten likvidiys tulee olla vähintään 90 prosenttia. Likvideillä sijoituksilla tarkoitetaan kohteita, jotka ovat normaalitilanteissa myytävissä ilman markkinavaikutuksia ja aiheetonta viivettä.

Sijoitusten rahoittaminen lainanotolla tulee kysymykseen vain toimialaan liittyvissä sijoituksissa.

2. Sijoitusstrategia ja tavoitteet

Sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa ja sen perustavoitteena on sijoitusvarallisuuden reaaliarvon säilyminen. Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on kaupungin vuosikatteen vahvistaminen. Sijoitustoiminnan tuotto lisätään sijoitettavaan pääomaan.

Sijoitusvarallisuus on sijoitettuna toistaiseksi. Sijoitustoiminnan tuottotavoitteena on pitkällä aikavälillä (5 vuoden keskiarvo) ylittää seuraavista vaihtoehdoista korkeampi:

- kaupungin varainhankinnan kustannukset
- reaalin 3 prosentin vuotuinen tuotto (=nimellinen tuotto – inflaatio)

Vuotuisena toteutuneena inflaatiolukuna käytetään Tilastokeskuksen kuluttajahintaindeksin vuosimuutosta.

3. Sijoitusvarojen allokointi ja rajoitteet

Varainhoitajien hallinnoima varallisuus sijoitetaan seuraavia periaatteita noudattaen:

Omaisuuslaji	Perus- allokatio	Minimi- rajoitus	Maksimi- rajoitus
PITKÄT JA LYHYET KORKOSIJOITUKSET (korkoinstrumentit, juoksuaika yli 12kk ja enintään 12kk)	45.0 %	0 %	100 %
OSAKKEET	35.0 %	0 %	50 %
VAIHTOEHTOISET SIJOITUKSET	20.0 %	0 %	40 %

-Kaikki perusallokaatiot ja minimi-maksimirajoitukset on ilmaistu %-osuutena koko asiakassalkusta. Allokatiolaskelmissa käytetään omaisuuslajien markkina-arvoja. Vertailuindeksinä käytetään Citigroup EMU Government Bond index (SBEGEU) 10 %, Merrill Lynch EMU Corporates (ER00): 22%, Merrill Lynch European High Yield Constrained (HCP0): 4%, ICE BofAML Developed Markets High Yield Constrained Index (EUR): 4%, MSCI World TR Gross Index (USD) (GDDUWI) 40%, 3kk Euribor-indeksi + 2,5%-yksikköä: 20%

Rajoitukset liittyen alaomaisuuslajeihin suhteessa koko asiakassalkkuun:

- High Yield- yritysten joukkolainat ja muut korkoinstrumentit: maksimipaino 10 %
- Kehittyvien maiden lainat: maksimipaino 10 %
- Kehittyvien maiden osakemarkkinat: maksimipaino 20 %

4. Muut sijoitustoimintaa koskevat rajoitteet

Varainhoitajien toimesta tehtävät sijoitukset toteutetaan sijoitusrahastojen muodossa. Rahastojen tulee olla UCITS-direktiivin mukaisia. Yksittäinen rahasto ei saa ylittää 25 prosentin osuutta omaisuudenhoitajan hallinnoiman salkun kokonaisarvosta. Osakesijoitusten osalta valuutariski on sallittua. Korkosijoituksissa valuutariskiä ei sallita. Suorien johdannaissopimusten käyttö sijoitustoimintaan ei ole sallittua. Rahastot voivat käyttää johdannaisia sääntöjensä puitteissa.

Vaihtoehtoisia sijoituksia voidaan käyttää sijoitussuunnitelman mukaisesti edellyttäen, että sijoitusrahastojen hoitajilla on AIFM-direktiivin mukainen toimilupa. Vaihtoehtoiset sijoitukset voivat olla hedge-rahastoja, kiinteistö-, metsä-, infratai hyödykerahastoja, private credit ja private equity rahastoja. Muita kuin AIFM-direktiivin mukaisia tuotteita, voidaan käyttää ainoastaan kaupungin konserni- ja riskienhallintajaoston erillisellä hyväksynnällä. Strukturoituihin tuotteisiin ei voi sijoittaa.

Kaupunki voi oman sijoitustoimintansa puitteissa sijoittaa OMX Helsinki – arvopaperipörssin päälistalla noteerattuihin osakkeisiin suoraan. Yhden yhtiön osuus ei saa ylittää 25 prosenttia tällaisen osakesalkun kokonaisarvosta.

5. Sijoitustoiminnan toteuttaminen

Sijoitusvarallisuuden hoito järjestetään ulkopuolisten varainhoitajien toimesta näiden sijoitusperiaatteiden mukaisesti. Tämän lisäksi kaupunki voi sijoittaa oman harkinnan mukaisesti enintään 15 prosentin osuutta koko sijoitusvarallisuudesta. Omaisuudenhoitajia valittaessa kaupunki kilpailuttaa hyvämaineisia, merkittäviä sekä riittävät resurssit ja palvelukyvyn omaavia toimijoita, joilla on näyttöä sijoitustoiminnan pitkäaikaisesta tuloksellisuudesta erilaisissa markkinatilanteissa. Ulkopuolisia omaisuudenhoitajia on oltava vähintään kaksi eri toimijaa riskien hajauttamiseksi. Kaupunki tarkastelee aika ajoin varainhoidon kilpailutuksen tarvetta ja kilpailuttaa varainhoitajat tarvittaessa

Palvelujen tarjoajilta edellytetään YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoitusta sekä systemaattista toimintaprosessia kestävän sijoittamisen kysymyksissä. Sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa ja raportoinnissa varainhoitajan tulee huomioida ympäristö- ja yhteiskuntavastuu sekä hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät.

Mikäli kaupunki käyttää varainhoitopalvelujen kilpailutuksessa ulkopuolista konsulttia, tulee kiinnittää huomiota toimijan riippumattomuuteen ja objektiivisuuteen. Kaupunki ei hyväksy, että kilpailutuksessa käytetyn konsultin palkkion maksaa varainhoitopalvelujen tarjoajat.

6. Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoittamiseen liittyvät riskit voidaan jakaa *maksuvalmiusriskiin, luotto- ja vastapuoliriskiin sekä markkinariskeihin*. Markkinariskeistä hintariskiä hallitaan osake-, korko- ja vaihtoehtoisten sijoitusten osalta hajauttamalla sijoitukset laajasti.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä siitä, etteivät kunnan rahavarat riitä kassamaksuista selviytymiseen. Kaupungin sijoitustoiminnassa on kysymys ensisijaisesti kassaylijäämän sijoittamista rahoitusarvopapereihin, jolloin välitöntä maksuvalmiusriskiä ei sijoitustoimintaan liity. Maksuvalmiusriskiin liittyy likvidisyysriski, joka tulee sijoitustoiminnassa ottaa huomioon, sillä kaupungin maksuvalmiuden ylläpitämisessä ja varainhankinnassa kuntatodistuksilla on keskeinen merkitys. Likvidisyysriskiä hallitaan sillä, että sijoituksista vähintään 90 prosenttia tulee olla likvidejä. Tämä tarkoittaa, että sijoitusten tulee olla jälkimarkkinakelpoisia ja niiden rahaksi muutettavuus jälkimarkkinoilla on tarvittaessa hyvä.

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa toteutuessaan sitä, että sijoituksen kohde laiminlyö maksuvelvollisuutensa, jolloin kunta ei saa takaisin sijoittamaansa sopimuksen mukaista pääomaa tai sen korkoa. Vastapuoliriski liittyy esimerkiksi johdannaisopimuksiin. Luotto- ja vastapuoliriskiä alennetaan sillä, että rajataan sallitut sijoituskohteet ja niiden riskiluokitus. Sijoituskohteet ja riskiluokat sekä muut rajoitteet on määritelty kohdissa 3 ja 4.

Markkinariskejä ovat *korkoriski, osakesijoitusten hintariski ja valuuttariski*.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa epävarmuutta sijoitusten tuotossa tai arvossa. Korkoriski jakaantuu edelleen tuottoon liittyvään korkovirtariskiin ja sijoituksen arvoon liittyvään hintariskiin. Korkojen noustessa

korkosijoitusten arvot laskevat ja korkojen laskiessa korkosijoitusten arvot nousevat. Korkoriski toteutuu korkojen vaihdellessa. Kun sijoitukset tehdään lyhyillä korkojaksoilla, hintariski minimoituu, mutta samalla korkoriski kasvaa. Jos taas sijoitukset sidotaan pitkiin korkojaksoihin, saadaan korkovirtariski minimoitua, mutta samalla altistutaan kasvavaan hintariskiin.

Hintariski tarkoittaa omaisuuserän hinnanvaihtelua *Osakesijoitusten hintariski* on mahdollinen sijoitettaessa osakemarkkinoille joko suorina osakesijoituksina tai osakerahasto-osuuksina. Osakesijoituksesta saatava osinkotuotto on yleensä pieni, niinpä sijoituksen tuotto syntyy pääosin osakkeen arvonnoususta. Osakesijoitusten arvomuutokset voivat olla suuria. Osakesijoituksen hintariski on suurempi kuin joukkovelkakirjalainassa. Osakesijoitusten hintariskiä hallitaan allokaatiopäätöksillä eli muuttamalla osakesijoitusten suhteellista osuutta markkina- ja suhdannevaihtelut huomioiden.

Valuuttariski liittyy sijoituksiin, jotka eivät ole euromääräisiä. Valuuttariskiä voi syntyä myös välillisesti muissa sijoituksissa. Valuuttariskiä alennetaan sillä, että osakesijoituksissa pääpaino on kotimaisissa osakkeissa eikä korkosijoituksissa sallita valuuttariskiä.

Markkinariskejä hallitaan omaisuusluokkien minimi- ja maksimirajoituksilla ja muilla sijoitustoiminnan rajoitteilla. Esimerkiksi korkosijoitusten yhteen laskettua korkoriskiä voidaan rajoittaa asettamalla sijoitusten duraatiolle enimmäisrajoitus.

7. Sijoitustoiminnan vastuut, valtuudet ja seuranta

Toiminta	Valtuusto	Hallitus	Konserni- ja riskienhallinnan- jaosto	Talusojohtaja
Sijoittamisen periaatteet	X			
Sijoitusvarallisuuden käyttö	X			
Varainhoitajien valinta			X	
Varainhoitosopimukset				X
Yksittäiset sijoituspäätökset			X	
Toteuttaminen				X
Tavoitteiden toteutumisen valvonta		X		
Sijoitustapahtumien kontrolli ja valvonta				X
Riskien valvonta			X	
Raportointi				X

Kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle raportoidaan sijoituksista ja niiden kehitymisestä sekä realisoituneesta että realisoitumattomasta tuotosta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kaupunginhallituksen nimeämälle konserni- ja riskienhallinnan jaostolle raportoidaan pääsääntöisesti kuukausittain.

Nämä periaatteet tulevat voimaan kaupunginvaltuuston hyväksymispäivästä lukien.

Liite 1. Termistöä:

- AIFMD-direktiivi = Sääntely vaihtoehtoisille sijoitusrahastoille.
- Duraatio = Korkosijoituksen kassavirtojen nykyarvolla painotettua keskimääräistä takaisinmaksuaikaa. Luku kuvaa myös korkosijoituksen arvon herkkyyttä korkotason muutoksille.
- Hedge-rahasto = Sijoitusrahasto, joka pyrkii markkinatilanteesta riippumatta kasvattamaan arvoaan.
- High Yield laina = Korkeariskisempi laina, liittyy suurempaan luottoriskiin.
- Investment Grade laina = Vähäriskinen laina, liittyy alhaisempaan luottoriskiin.
- Johdannainen = Rahoitusinstrumentti, jonka arvo määräytyy toisen hyödykkeen arvon perusteella.
- Kehittyvät markkinat= Kasvavat, mutta eivät täysin kehittyneet taloudet.
- Korkosijoitus = Annetaan lainaksi pääomaa, jolle saadaan tyypillisesti korvaukseksi korkoa.
- Nimellinen tuotto= Sijoituksesta saatava tuotto.
- Omaisuusluokan maksimirajoitus = Enimmäismäärä, jonka voi sijoittaa tiettyyn omaisuusluokkaan.
- Omaisuusluokan minimirajoitus = Vähimmäissijoitus, joka tulee sijoittaa tiettyyn omaisuusluokkaan.
- Osakesijoitus= Omistusosuus yhtiöstä.
- Perusallokaatio = Omaisuusluokkien välinen jakauma neutraalissa markkinatilanteessa.
- Private credit rahasto = Sijoitusrahasto, joka sijoittaa yrityslainoihin, velkakirjalainoihin ja muuhun luottoon, yleensä ei-julkisiin yrityksiin.
- Private equity rahasto = Sijoitusrahasto, joka sijoittaa ei-julkisiin yritysten omistukseen ja usein osallistuu niiden hallintaan ja kehittämiseen.
- Reaalinen tuotto= Tuotto, kun nimellisestä tuotosta vähennetään inflaatio. Reaalinen tuotto kuvaa ostovoimakorjattua tuottoa pääomalle.
- Sijoituksen likviditeetti = Kuvastaa sitä, miten helposti jokin omaisuuserä on muutettavissa rahaksi.
- Strukturoitu tuote = Yleensä arvopaperi, joka koostuu tuotto-osasta sekä korko-osasta.
- UCITS direktiivi = direktiivi, joka määrittelee ehdot, joiden mukaan yhdessä EU-maassa kotipaikkaa pitävä rahasto voidaan markkinoida kaikkiin EU-maihin.
- Vaihtoehtoinen sijoitus = Omaisuuserä, jota ei määritellä osake- tai korkosijoitukseksi. (Esimerkiksi kiinteistöt, listaamattomat osakkeet, yksityiset lainat, infrastruktuurisijoitukset).
- Valuuttariski = Riski, joka syntyy valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta omaisuuseriin.
- Vertailuindeksi = Indeksi, johon tuottoa verrataan.
- YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet = Sijoitusperiaatteet, jotka käsittelevät ympäristö-, sosiaalisten ja yhtiöiden hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioonottamista sijoittamisessa.